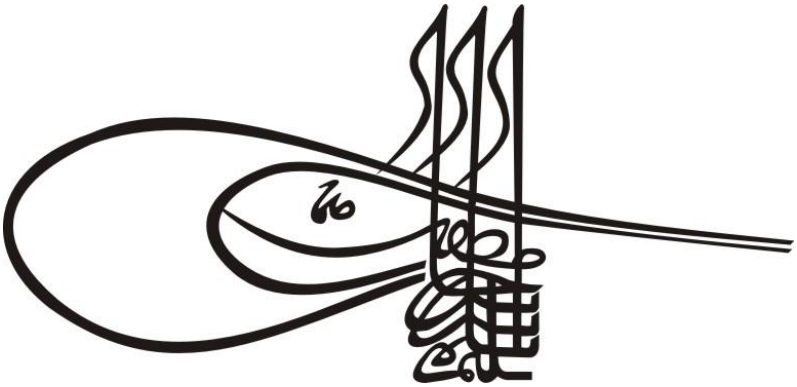
Turkish Studies

International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

ACADEMIC JOURNAL

KARŞILAŞTIRMALI DİL-EDEBİYAT-EĞİTİM ÖZEL SAYISI

Turkish Studies Dergisi, üç ayda bir yayınlananuluslararasıhakemli bir dergidir. *Turkish Studies Dergisi*'nde yayınlanan tüm yazıların, dil, bilim ve hukukî açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları **www.turkishstudies.net**'e aittir.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz. Yayın Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir. Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez.
Dergide yer alan yazıların dijital baskı, grafik tasarım, DOI numaralarının alınması ve uluslararası indeslere tanıtılması gibi işlemler Alko Dijital Baskı ve Grafik Tasarım şirketi tarafından ücret karşılığında yapılmaktadır. Dergide basım kararı alınan yazıların sahipleri yazılarının tasarım, yayın ve indeks masraflarını Alko Dijital Baskı ve Grafik Tasarım şirketine öderler.

Turkish Studies; EBSCO, DOAJ, ICAAP, Scientific Commons, MLA, ASOS, AMIR (Access to Mideast and Islamic Resources), Journal Directory, DJS (Dayang Journal System), ULAKBİM indeksleri tarafından taranmaktadır.

ISSN: 1308-2140

Volume 8/8 Summer 2013

TURKISH STUDIES

International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

Sahibi / Owner
Mehmet Dursun ERDEM

Yayınevi / Publishing House
ALKO DİJİTAL BASKI MERKEZİ – GRAFİK TASARIM

Editor
Sibel ÜST

Misafir Editör/Guest Editor
Tahir BALCI

Editor Yardımcıları/Assistant Editors
Ramazan BÖLÜK-Muhammet Raşit MEMİŞ-Yaşar ŞİMŞEK
Hanife ALKAN-Mehmet Burak ÇAKIN

Yayın Kurulu/Editorial Board
Fatma S. KUTLAR OĞUZ - Orhan K. TAVUKÇU
Ali AKAR-Dursun Ali TÖKEL
M. Vefâ NALBANT-Caner KERİMOĞLU
Ülkü ELİUZ-Mitat DURMUŞ
Yavuz BAYRAM-İsrafil BABACAN
Mehmet Dursun ERDEM – Tuncay BÜLBÜL
Cemalettin KÖMÜRCÜ

Danışma Kurulu/Board of Advisory
Ahmet BURAN- Gürer GÜLSEVİN
Turgut KARABEY-Mehmet AYDIN-Ramazan KORKMAZ

Genel Koordinatör/General Coordinator
Yavuz BAYRAM

Kaynakça Sorumluları/Persons for Bibliography Process
Süleyman Kaan YALÇIN
Murat ŞENGÜL - Veysel İbrahim KARACA
Kadri H. YILMAZ

Yabancı Dil Uzmanları
Muhammet Raşit MEMİŞ - Yusuf AYDIN

Baskı Sorumluları/Persons for Print Process
Özgür AY - Önder SEZER

Turkish Studies
International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Dış Temsilciler Koordinatörü/General Coordinator of Foreign Editors

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN

Dış Temsilciler/Representative of Foreign Country

USA	Robert DANKOFF
Germany	Marcel ERDAL-Zeki KARAKAYA
Greece	Fatih KEMİK
Japan	Yuu KURIBAYASHI
Norway-Swedish	Bernt BRENDEMOEN
England	Fikret TURAN
Albania	Xhemile ABDİU
Central Asia	Seadet SHİKHİYEVA
Kazakhstan	Gülnar KOKUBASOVA
Kyrgyzstan	Ulanbek ALİMOV-Osman KÖSE
Azerbaijan	Vusale MUSALİ
Uzbekstan	Cabbar İŞANKUL
Halab-Aleppo (Syria)	Ahmet DEMİRTAŞ
Poland	Öztürk EMİROĞLU

Hakemler/Referees

Prof. Dr. Marcel ERDAL	Frankfurt University
Prof. Dr. Han-woo CHOİ	Eurasia University
Prof. Dr. Bernt BRENDEMOEN	Oslo University
Prof. Dr. Robert DANKOFF	Univercity Of Chicago
Prof. Dr. Walter ANDREVS	Washington University
Prof. Dr. Ahat ÜSTÜNER	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ	Uşak Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet BURAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet TAŞĞIN	Konya Üniversitesi
Prof. Dr. Alev SINAR UĞURLU	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ali AKAR	Muğla Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YILDIRIM	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Alimcan İNAYET	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR	Karadeniz Teknik Ü.
Prof. Dr. Atabey KILIÇ	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Avni GÖZÜTOK	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Erdoğan BOZ	Eskişehir Osmangazi Ü.
Prof. Dr. Fazıl GÖKÇEK	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Fikret TURAN	Mancester Üniversity
Prof. Dr. Filiz KILIÇ	Nevşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Funda TOPRAK	Yıldırım Beyazıt Ü.
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. H. Dilek BATİSLAM	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. H. İbrahim DELİCE	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Halûk Harun DUMAN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan AKAY	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice AYNUR	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN	Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. İ. Hakkı AKSOYAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU	Ondokuz Mayıs Ü.
Prof. Dr. İlhan GENÇ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Mahmut KAPLAN	Fatih Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet AYDIN	Ondokuz Mayıs Ü.
Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet İNBAŞI	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Mehdi ERGÜZEL	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Menderes COŞKUN	Süleyman Demirel Ü.
Prof. Dr. Metin AKKUŞ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. M. Muhsin KALKIŞIM	Karadeniz Teknik Ü.
Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK	Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mukim SAĞIR	Erzincan Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa UĞURLU	Girne Amerikan Ü.
Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Nurettin DEMİR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Nurullah ÇETİN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. O. Kemal TAVUKÇU	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Osman YILDIZ	Süleyman Demirel Ü.
Prof. Dr. Öcal OĞUZ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN	Muğla Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan GÜLENDAM	Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Prof. Dr. Saadettin GÖMEÇ	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Songül TAŞ	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Şener DEMİREL	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Yakup ÇELİK	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Zeki KARAKAYA	Goethe University
Prof. Dr. Zeki KAYMAZ	Ege Üniversitesi
Ass. Prof. Yuu KURIBAYASHI	Okayama University

Doç. Dr. Abdullah İLGAZİ	Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Abdülhalim AYDIN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK	Erzincan Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet ŞİMŞEK	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet YİĞİT	Muğla Üniversitesi
Doç. Dr. Alaattin KARACA	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Alparslan CEYLAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Bahir SELÇUK	Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Bayram Ali KAYA	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Bekir ÇINAR	Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent BAYRAM	Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Bünyamin KOCAOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Cafer ÇİFTÇİ	Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Caner KERİMOĞLU	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Celal DEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Ercan ALKAYA	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal ŞAHİN	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Erdoğan ERBAY	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Erhan AYDIN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma AÇIK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR	Hacette Üniversitesi
Doç. Dr. Gül TUNÇEL	GaziÜniversitesi

Doç. Dr. Güray KIRPIK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice ŞİRİN USER	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Hikmet KORAŞ	Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin GÜFTA	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK	Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail TAŞ	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet BEŞİRLİ	Çankırı Karatekin Ü.
Doç. Dr. Mehmet ÇOG	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Dursun ERDEM	Nevşehir Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet GÜMÜŞKILIÇ	Fatih Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet KIRBIYIK	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Naci ÖNAL	Muğla Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet TEMİZKAN	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Vefa NALBANT	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ZAMAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Metin ARIKAN	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Mevlüt GÜLTEKİN	Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. Muammer Mete TAŞLIOVA	Hitit Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem DAŞDEMİR	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Muharrem DAYANÇ	Eskişehir Osmangazi Ü.
Doç. Dr. Musa ÇİFÇİ	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ALKAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖZSARI	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Mümtaz SARIÇİÇEK	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Nergis BİRAY	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Nesrin T. KARACA	Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Osman GÜNDÜZ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Salim ÇONOĞLU	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Sami KILIÇ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Şaban DOĞAN	Abant İzzet Baysal Ü.
Doç. Dr. Şahin KÖKTÜRK	Ondokuz Mayıs Ü.
Doç. Dr. Tarık ÖZCAN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL	Nevşehir Üniversitesi
Doç. Dr. Turgut TOK	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Turhan ÇETİN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ülkü ELİUZ	Karadeniz Teknik Ü.
Doç. Dr. Ülkü GÜRSOY	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yaşar ŞENLER	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz BAYRAM	Ondokuz Mayıs Ü.
Doç. Dr. Yunus BALCI	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf ÇETİNDAĞ	Fatih Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ARSLAN	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa GENCER	Abant İzzet Baysal Ü.
Doç. Dr. Nadir İLHAN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Osman KÖSE	Ondokuz Mayıs Ü.
Doç. Dr. Serkan ŞEN	Ondokuz Mayıs Ü.

Yrd. Doç. Dr. Abdullah KÖK	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Adem İŞCAN	Gaziosmanpaşa Ü.
Yrd. Doç. Dr. Adem ÖGER	Nevşehir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet DEMİRTAŞ	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan SİNAN	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ali Emre ÖZYILDIRIM	Yıldız Teknik Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Ali YILDIZ	İstanbul Arel Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Alpaslan OKUR	Sakarya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Alpay Doğan YILDIZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Alptekin YAVAŞ	Çanakkale Onsekiz Mart Ü.
Yrd. Doç. Dr. Aydın KIRMAN	Ordu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayfer YILMAZ	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bayram ÇETİNKAYA	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cafer GARİPER	Süleyman Demirel Ü.
Yrd. Doç. Dr. Cahit BAŞDAŞ	Muğla Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cüneyt AKIN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Dursun Ali TÖKEL	Ondokuz Mayıs Ü.
Yrd. Doç. Dr. Ebru Burcu YILMAZ	İnönü Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ekrem AYAN	Muğla Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul AYDIN	Doğu Akdeniz Ü.
Yrd. Doç. Dr. Esen DURMUŞ	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fatih AYDIN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fatih USLUER	TOBB Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY	Erzincan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Filiz ÇOLAK	Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Funda KARA	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Galip GÜNER	Erciyes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gökhan ARI	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Halil ERDEMİR	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Halit KARATAY	Abant İzzet Baysal Ü.
Yrd. Doç. Dr. Hasan BAKTIR	Erciyes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hilmi DEMİRKAYA	Mehmet Akif Ersoy Ü.
Yrd. Doç. Dr. Huriye ALTUNER	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DOĞRAMACIOĞLU	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Kahraman MUTLU	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İbrahim KOPAR	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlyas YAZAR	Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İsmet ŞANLI	Eskişehir Osmangazi Ü.
Yrd. Doç. Dr. Kadir GÜLER	Dumlupınar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖNCÜL	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Fatih KANTER	Ardahan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet EKİZ	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI	Gaziantep Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mesut TEKŞAN	Ç. Onsekiz Mart Ü
Yrd. Doç. Dr. Mitat DURMUŞ	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat KACIROĞLU	Bozok Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat ÖZŞAHİN	Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Musa Şamil YÜKSEL	Ege Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ARSLAN	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ERTÜRK	Muğla Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÜSTÜNOVA	Uludağ Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mutlu DEVECİ	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Muvaffak DURANLI	Ege Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mücahit COŞKUN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nafi YALÇIN	Melikşah Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nedim BAKIRCI	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nesime CEYHAN	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nurullah ULUTAŞ	Muş Alparslan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan DURMUŞ	Trakya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Önder SEZER	Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özgür AY	Uşak Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Özlem NEMUTLU	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Refika ALTIKULAÇ DEMİRDAĞ	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Rıdvan CANIM	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Salim ÇONOĞLU	Balıkesir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sedat MADEN	Giresun Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Selim Hilmi ÖZKAN	Giresun Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Selma BAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema ÇETİN BAYCANLAR	Çukurova Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema ÖZHER KOÇ	Osmaniye Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serdar Uğurlu	Sakarya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seval ŞAHİN GÜMÜŞ	Mimar Sinan -GS Ü.
Yrd. Doç. Dr. Seyit Battal UĞURLU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sezai COŞKUN	Fatih Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel ÜST	Yıldırım Beyazıt Ü.
Yrd. Doç. Dr. Soner AKPINAR	Eskişehir Osmangazi Ü.
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Kaan YALÇIN	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman SOLMAZ	Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şaban KARASAKAL	Abant İzzet Baysal Ü.
Yrd. Doç. Dr. Şevkiye KAZAN	Mehmet Akif Ersoy Ü.
Yrd. Doç. Dr. Şeyma BÜYÜKKAVAS KURAN	Ondokuz Mayıs Ü.
Yrd. Doç. Dr. Tacettin ŞİMŞEK	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tuba Işınsu İSEN-DURMUŞ	TOBB Ekonomi ve Tek. Ü.
Yrd. Doç. Dr. Tuğça Poyraz TACOĞLU	Hacettepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkan GÖZÜTOK	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yasemin MUMCU AY	Adnan Menderes Ü.
Yrd. Doç. Dr. Yunus AYATA	Cumhuriyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Zehra GÖRE	Selçuk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Zeki ÇEVİK	Balıkesir Üniversitesi

Dr. İlyas KARABIYIK	Erzincan Üniversitesi
Dr. Murat ŞENGÜL	Fırat Üniversitesi
Dr. Nezir TEMUR	Gazi Üniversitesi

BU SAYININ HAKEMLERİ

Prof. Dr. H. Dilek BATİSLAM	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Hakkı BÜYÜKBAŞ	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. İsrafil BABACAN	Yıldırım Beyazıt Ü.
Doç. Dr. Mehmet Dursun ERDEM	Ondokuz Mayıs Ü.
Doç. Dr. Mehmet KÖÇER	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ALKAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa TALAS	Niğde Üniversitesi
Doç. Dr. Yaşar ÖZÜÇETİN	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdülmecit MUTAF	Balıkesir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ali KOZAN	Nevşehir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aydın BEDEN	Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cihat AYDOĞMUŞOĞLU	Ankara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Durmuş AKALIN	Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇAĞLAYAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Erhan ÖRSELLİ	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ersoy SOYDAN	Kastamonu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Filiz ÇOLAK	Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürbüz ÖZDEMİR	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Halil ERDEMİR	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hamza ALTIN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hilal YAKUT	Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Huriye ALTUNER	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÜRETEN	Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet EKİZ	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sait DİLEK	Atatürk Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Muhammet Ali KÖROĞLU	Gümüşhane Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK	Sakarya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Muhammet Fatih GENÇ	Cumhuriyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nedim YALANSIZ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nevzat TOPAL	Niğde Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nurgün KOÇ	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Samettin BAŞOL	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel ÜST	Yıldırım Beyazıt Ü.
Yrd. Doç. Dr. Süleyman TURAN	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkan POLATCI	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Veli ÜNSAL	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yaşar BEDİRHAN	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Zeki ÇEVİK	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Bülent DURGUN	
Dr. Haktan BİRSEL	
Dr. Muammer ÖZTÜRK	
Dr. Rana İĞNECİ SÜZEN	Akdeniz üniversitesi
Dr. Songül ULUTAŞ	Mersin Üniversitesi

Editörden...

Değerli Sosyal Bilimler Araştırmacıları,

TurkishStudies/SOSYAL BİLİMLER alanındaki yeni sayımızla tekrar karşınızdayız. Bu sayımızda Değerli Hocamız Prof. Dr. Tahir BALCI misafir editörlüğünde "KARŞILATIRMALI DİL-EDEBİYAT-EĞİTİM ÖZEL SAYISI" olarak 96 bilimadamının makalesine yer verilmiş ve bu anlamda alanda ciddi bir literatür ortaya konulmuştur. Bu sayıda yer alan makalelerde; edebiyat, dil ve eğitim başlıkları altında gerek ulusal gerekse dünya çapında ilgili literatürlerdekaşılatırmalı çalışmalar sizlerle paylaşılmıştır.

Ayrıca; SOSYOLOJİ, FELSEFE, İLAHİYAT, HUKUK, YÖNETİM, İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER, COĞRAFYA, EĞİTİM BİLİMLERİ alanlarındaki çalışmalar da "KARŞILATIRMALI DİL-EDEBİYAT-EĞİTİM ÖZEL SAYISI" genel başlığı altında dosya arkası olarak yayımlanmıştır.

"KARŞILATIRMALI DİL-EDEBİYAT-EĞİTİM ÖZEL SAYISI"'nın bilim dünyası ile buluşmasını sağlayan Değerli Hocamız Prof. Dr. Tahir BALCI'ya, kıymetli vakitlerini bize ayıran hakemlerimize, çalışmaları ile dergimize ve bilme katkı yapan yazarlarımıza, çalışmaların size ulaşmasını sağlayan arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

Bundan sonraki TurkishStudies – Sosyal Bilimler sayımız Aralık 2013'te yayımlanacaktır. İlgili sayıya son makale gönderim tarihi 10 Kasım 2013'tür.

Dr. Sibel ÜST

30.09.2013, ANKARA

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ALANA YÖNELİK BİLGİSAYAR OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
DETERMINATION OF COMPUTER LITERACY LEVEL OF MUSIC TEACHER CANDIDATES RELATED WITH THEIR FIELDS
Begüm YALÇINKAYA
A. Can ELDEMİR
2185-2195

İŞSİZLİK – PETROL FİYATLARI İLİŞKİSİ: YAPISAL KIRILMALAR ALTINDA TÜRKİYE ÖRNEĞİ (1980-2012)
RELATIONSHIP BETWEEN UNEMPLOYMENT AND OIL PRICES: UNDER STRUCTURAL BREAKS IN EXAMPLE OF TURKEY (1980-2012)
Fatih YARDIMCIOĞLU
Furkan BEŞEL
2197-2211

BİR TAKTİK VE PROPAGANDADEHASI oLARAK MUÂVİYE B. EBÛ SÜFYÂN VE HZ. OSMAN'IN KATİLLERİNİN SORGULANMASI MESELESİ
MUAWIYA B. ABU SUFYAN ASAGENIOUS OFTACTIC ANDPROPAGANDA AND INVESTIGATING MATTER OF UTHMAN'S KILLERS
Hasan YAŞAROĞLU
2213-2224

HOŞGÖRÜ ÖNDERİ HÜNKÂR HACI BEKTAŞ VELÎ
THE LEADER OF CLEMENCY HÜNKAR HACI BEKTAŞ VELÎ
Hasan YAVUZER
2225-2237

YER ADLARI (TOPONİM) TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
TERMS GLOSSARY OF PLACE NAMES (TOPONMY)
Serdar YAVUZ
Mustafa ŞENEL
2239-2254

Turkish Studies
International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Turkish Studies - *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*
Volume 8/8 Summer 2013, p. 2185-2195, ANKARA-TURKEY

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ALANA YÖNELİK BİLGİSAYAR OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ*

*Begüm YALÇINKAYA***
*A. Can ELDEMİR****

ÖZET

Bu araştırma, eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi anabilim dallarında "Bilgisayar I ve II" dersini almış müzik öğretmeni adaylarının bilgisayar okuryazarlığı ve temel müzik programlarını kullanma düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, amacı ve veri toplama yöntemi bakımından durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Veri toplama sürecinde öncelikle, ilgili literatür taranarak gerekli notlar alınmış ve ardından veri toplamak amacıyla hazırlanan anket Gazi Üniversitesi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan bilgisayar dersi almış 145 öğrenciye uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programı yardımı ile analiz edilmiş, tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır. Elde edilen veriler ışığında araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının tamamına yakınının kişisel bilgisayar sahibi olduğu, bilgisayarı öncelikle internet, ödev hazırlama, sunu hazırlama, nota yazımı ve müzik kaydı için kullandıkları, tamamına yakınının lisans öncesi dönemde alana yönelik bilgisayar eğitimi almadığı ve dolayısıyla bilgisayara ilişkin bilgilerini informal yollardan kazandıkları, alana yönelik müzik programlarını genellikle lisans öncesi eğitim döneminde, informal bir biçimde ve kendi imkânlarıyla öğrendikleri, ancak bunun da mesleğe yönelik oluşluk açısından çok yeterli düzeyde olmadığı, lisans dönemindeki bilgisayar dersini MEABD kadrosundan bir öğretim elemanından almış olan müzik öğretmeni adaylarının müzik programlarını kullanma düzeylerinde önemli bir artış olduğu, çoğu müzik öğretmen adayının mesleki yaşamlarında bilgisayar kullanmayı istediği, bu durumun da müzik derslerinin niteliğini arttırıcı unsurlardan biri olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Öğretmen Yetiştirme, Bilgisayar, Bilgisayar Okuryazarlığı, Müzik Programları

---

* *Bu çalışma Eylül 2012'de Marmara Üniversitesi'nde düzenlenen "21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi"nde sunulmuştur.*

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD, El-mek: yalcinkayabegum@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD El-mek: caneldemir@hotmail.com

DETERMINATION OF COMPUTER LITERACY LEVEL OF MUSIC TEACHER CANDIDATES RELATED WITH THEIR FIELDS

ABSTRACT

This research was carried out in order to determine the level of computer literacy and use of basic music programs of music teacher candidates who took "Computer I and II" classes. The research is based on case identification qualitative study in terms of its goal and data collection method. During data collection process, firstly, related literature was reviewed and necessary notes were taken and then the survey prepared for collecting data was conducted on a total of 145 third and fourth grade students, who had taken computer classes in Music Teaching departments of Gazi University, Konya Necmettin Erbakan University, Çanakkale Onsekiz Mart University and Pamukkale University. Data obtained from surveys were analyzed by using SPSS 15.0 package program; they were presented in tables and interpreted. In the light of the obtained data, it was determined that almost all of the participants in the research had personal computers and they used computers primarily for internet, preparing homework, presentation, writing musical notes and recording music; almost none of them had computer education related with their departments before university, so they had obtained information about computer through informal ways; generally they had learnt music programs about their departments before university education, in informal ways, through their personal efforts, but this wasn't sufficient in terms of occupation; there was a significant increase in music program use levels of teacher candidates who had taken computer class during university from an instructor from the Ministry of National Education staff; most of the music teacher candidates wanted to use computer in professional life, and this is one of the factors that increase the quality of music classes.

Key Words: Music Education, Teacher Training, Computer, Computer Literacy, Music Programs

GİRİŞ

Bilgisayar okuryazarlığı, 1970'lerin başında Andrew Molnar tarafından ortaya atılmış ve "bilgisayar kullanımına ilişkin temel kavramlara, terminolojiye ve bilgisayar ile yapılacak her türlü işleme ait temel prensiplere hâkim olma" şeklinde ifade edilmiştir (http://Encyclopedia2.Thefreedictionary.Com/Computer+Literacy).

Konuya ilişkin bir başka tanımda ise, Lupo (2001) ve Childers (2003) bilgisayar okuryazarlığını "bilişim konusundaki temel kavramları anlayıp, temel bilgisayar programlarını kendi mesleği içerisinde kullanmak" olarak ele almıştır (Seferoğlu ve Şenel**,** 2009).

Bir bireyin bilgisayar okuryazarlık düzeyi "bilgisayarla ilgili temel işlevleri yerine getirme konusunda ne kadar yetkin" olduğuyla ölçülür (Childers, 2003). Buna bağlı olarak bilgisayar okuryazarı, "bilgisayardaki programları kullanabilen, bilgisayar veya internet ortamında ihtiyaç

duyulan bilgilere ulaşabilen ve bu ortamlarla ilgili sorunları başkasına ihtiyaç duymadan kendi başına etkili bir şekilde çözebilen birey" olarak tanımlanabilir (Geçer ve Dağ, 2010).

Bilgisayarın insanın yaşam kalitesini her alanda yükselttiği yadsınmaz bir gerçektir. Bilgiyi hızlı biçimde işleme, depolama ve hizmete sunma özelliği, bilgisayarı eğitim sürecinde en çok kullanılan araç haline getirmiştir. Bilgisayarın ve bilgisayar teknolojilerinin etkili bir biçimde kullanıldığı eğitim ortamlarında eğitim-öğretimin niteliğinin arttığı bilinmektedir. Bu nedenle, eğitim kurumlarında teknolojik alt yapının da gelişmesiyle her öğretmenin bilgisayar okuryazarı olması bir zorunluluk halini almıştır. Literatürdeki bilgisayar destekli eğitim, uzaktan öğretim, öğretim materyali geliştirme gibi öğretmenlik açısından oldukça önemli sayılabilecek kavramlar doğrudan bilgisayarlar ve bilgisayarların etkin kullanımlarıyla ilgili kavramlardır. Sözü edilen kavramların önemi tüm öğretmenlik alanları için geçerlidir (İnceoğlu, 2004).

Günümüzde her öğretmenin bilgisayar okuryazarı olması gerektiği düşüncesiyle, öğretmen yetiştiren programların hepsinde bilgisayar zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Eğitim programlarında Bilgisayar I adı altında yer alan ders; *"Bilişim teknolojileri, yazılım ve donanım ile ilgili temel kavramlar, genel olarak işletim sistemleri, kelime işlemci programları, elektronik tablolama programları, veri sunumu, eğitimde İnternet kullanımı, bilişim teknolojilerinin sosyal yapı üzerindeki etkileri ve eğitimdeki yeri, bilişim sistemleri güvenliği ve ilgili etik kavramları"* şeklinde tanımlanırken, Bilgisayar II adı altında yer alan ders; "*Bilgisayar destekli eğitim ile ilgili temel kavramlar, öğeleri, kuramsal temelleri, yararları ve sınırlılıkları, uygulama yöntemleri, bilgisayar destekli öğretimde kullanılan yaygın formatlar, ders yazılımlarının değerlendirilmesi ve seçimi, uzaktan eğitim uygulamaları, veri tabanı uygulamaları, bilgisayar ve internetin çocuklar/gençler üzerindeki olumsuz etkileri ve önlenmesi"* şeklinde tanımlanmıştır (YÖK, 1998).

1960'lı yıllara dayanan bilgisayar destekli öğretim kavramı, geliştirilen çeşitli programlar sayesinde müzik alanında da aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. Müzik alanının kelime işlemcisi diyebileceğimiz nota yazma programları, duyumsal zenginliği artıran ses işleme programları ve kayıt programlarıyla birlikte, müzik eğitimi ancak hayallerle sınırlanabilecek bir noktaya doğru ilerlemektedir. Nasıl ki bir öğretmenden temel bilgisayar okuryazarlığına sahip olması bekleniyorsa, aynı şekilde müzik öğretmenlerinden de temel müzik programlarını kullanabilme yönüyle bilgisayar okuryazarı olması beklenmektedir. Bunun da ancak, temel bilgisayar eğitimi yanında, müzik alanına yönelik olarak tasarlanmış ve yine alana yönelik çeşitli temel müzik yazılımlarının öğretildiği, zorunlu seçmeli bir bilgisayar dersi ile kazandırılabileceği düşünülmektedir.

Bazı müzik eğitimi anabilim dallarında bilgisayar derslerinin müzik eğitimi alanından öğretim elemanları tarafından, bazılarında ise, alan dışı öğretim elemanları tarafından verildiği bilinmektedir. Bilgisayar derslerinin alan dışı öğretim elemanları tarafından verilmesi, eğitimin müzik alanına yönelik temel bilgi ve becerileri istenilen düzeyde içermemesi gibi bazı temel sorunları da beraberinde getirmektedir. Çağdaş bir müzik öğretmeninin ise alanına ait en temel programları kullanamaması düşünülemez.

Üniversitelerde bilgisayar derslerinin, müzik öğretmen adaylarının alana yönelik bilgisayar okuryazarlık düzeylerine ne derece katkı sağladığının belirlenmesi, özel alanlara yönelik olarak dersin yeniden tanımlanması ve üniversitelerin müzik öğretmenliği anabilim dallarındaki bilgisayar derslerinin, dersin temel amaçlarının yanında müzik alanına yönelik temel programları da öğretebilecek müzik eğitimcileri tarafından verilmesi oldukça önemlidir.

Problem Durumu

Belirlenen bu temel sayıltıdan hareketle "müzik öğretmeni adaylarının alana yönelik bilgisayar okuryazarlık düzeylerine ilişkin görüşleri nedir?" sorusu bu araştırmanın temel problemi olarak ele alınmıştır.

Amaç

Araştırmanın amacı, üniversitelerin müzik öğretmenliği lisans programı üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin alana yönelik bilgisayar okuryazarlık düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Önem

Bu araştırma, bilgisayar dersi almış olan müzik öğretmeni adaylarının bilgisayara yaklaşımları, bilgisayar okuryazarlığı ve temel müzik programlarını kullanım düzeylerinin belirlenmesi ve alan eğitimine öneriler getirmesi açısından önemlidir.

Sınırlıklar

Araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşan 145 kişiyle sınırlıdır.

Sayıltılar

Bu araştırma, belirlenen yöntemin araştırmanın konusuna, amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu, geliştirilen veri toplama aracının güvenilir olduğu ve anketle görüşleri alınan öğrencilerin verdikleri cevapların gerçeği yansıtır nitelikte olduğu sayıltılarına dayanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel nitelikte olup, araştırmada bilgisayar kullanımının mevcut durumu ve alana yönelik bilgisayar okuryazarlığı tespit edilmeye çalışıldığından tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1986).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan bilgisayar dersi almış 145 öğrenci oluşturmaktadır. Tablo 1'de araştırmaya katılan öğrencilerin profili sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin profili

Üniversite	Cinsiyet				
	Kız		Erkek		Toplam
	f	%	f	%	f
Gazi Üniversitesi	39	65	21	35	60
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	32	69,6	14	30,4	46
Pamukkale Üniversitesi	11	42,3	15	57,7	26
Konya N. Erbakan Üniversitesi	6	46,2	7	53,8	13
Toplam	**88**	**60,7**	**57**	**39,3**	**145**

Tablo 1'de görüldüğü gibi, çalışma grubunun %41,4'ü Gazi Üniversitesi, %31,7'si Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, %17,9'u Pamukkale Üniversitesi ve %9'u Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan 145 öğrencinin 88'i (%60,7) kız, 57'si (%39,3) erkektir ve bu öğrencilerin 77'si (%53,1) üçüncü sınıf, 68'i (%46,9) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırmayı şekillendiren verilerin yarısına yakınının Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı gibi köklü eğitim geleneğine sahip bir kurumdan elde edildiği ve araştırmaya katılan öğrencilerin ağırlıklı olarak bayanlardan oluştuğu söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında öncelikle ilgili literatür taranarak ölçek maddeleri belirlenmiş, ardından uzman görüşleri alınarak anket oluşturulmuştur. Anket soruları araştırmanın içeriği nedeniyle çoktan seçmeli cevapları da içermektedir. Oluşturulan anket örneklem grubundan bağımsız olarak seçilen 60 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda tekrar düzenlenmiş, ardından belirlenen örneklem grubuna uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde öncelikle, ilgili literatür taranarak gerekli notlar alınmış ve ardından veri toplamak amacıyla hazırlanan anket Gazi Üniversitesi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olan bilgisayar dersi almış 145 öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlenmesi

Araştırma kapsamında, anketlerden elde edilen verilerin çözümlenmesi aşamasında SPSS 17.0 paket programı kullanılarak frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmış, sonuçlar tablolar ve grafiklerle verilip yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında toplanan veriler yöntem bölümünde belirtilen tekniklerle çözümlenerek elde edilen bulgular, tablolar ve grafikler halinde düzenlenerek açıklanmış, daha sonra yorumları yapılmıştır.

Tablo 2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumları

	f	**%**
Evet	124	85,5
Hayır	21	14,5
Toplam	145	100,0

Tablo 2'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının %85,5'inin kişisel bilgisayarı bulunmakta, %14,5'inin ise bulunmamaktadır. Buradan öğretmen adaylarının büyük bölümünün kişisel bilgisayar sahibi olduğu ve bilgisayarın yaygın bir biçimde kullandığı sonucu çıkarılabilir.

Tablo 3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bilgisayarı Kullanma Sıklığı

	f	**%**
Her Gün	103	71
Haftada Birkaç	36	24,8
Ayda Bir Defa	2	1,4
Daha Seyrek	3	2,1
Hiç	1	0,7
Toplam	145	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının %71'i her gün, %24,8'i haftada birkaç gün bilgisayarı kullanmaktadır. Bu durum, bilgisayarın öğretmen adayları tarafından yoğun bir biçimde kullanıldığını göstermektedir. Tabloda görülen toplamda %4,2'lik yüzdeye sahip öğretmen adaylarının ise, kişisel bilgisayar sahibi olmamalarından dolayı bilgisayarı yeterince kullanamadıkları düşünülebilir.

Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversite Eğitiminden Önce Bilgisayar Okuryazarlığı Eğitimi Alma ve Bu Eğitimi Yeterli Bulma Durumları

		Öğrencilerin Üniversite Eğitiminden Önceki Bilgisayar Okuryazarlığı Düzeylerini Yeterli Bulma Durumu					
		Tamamen	**Çok**	**Kısmen**	**Az**	**Hiç**	**Toplam**
Öğrencilerin Üniversite Eğitiminden Önce Bilgisayar Okuryazarlığı Eğitimi Alma Durumu	Evet	13	19	37	10	1	80
		81,3	55,9	57,8	43,5	12,5	55,2
	Hayır	3	15	27	13	7	65
		18,8	44,1	42,2	56,5	87,5	44,8
	Toplam	16	34	64	23	8	145

Tablo 4'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının yarısından fazlası üniversite eğitiminden önce bilgisayar okuryazarlığı eğitimi almış, yarıya yakını ise böyle bir eğitim almamıştır. Eğitim alan 32 öğretmen adayı bu eğitimin kendilerini bilgisayar kullanımıyla ilgili yeterli düzeye taşıdığını, 11 öğretmen adayı ise bu eğitimin kendilerine kişisel gelişim noktasında herhangi bir katkı sağlamadığını ifade etmiştir. 37 öğretmen adayı ise konuya dair net bir görüş ortaya koymamıştır. Çalışmaya katılan 18 öğretmen adayı eğitim almadıklarını belirtmelerine karşın kendilerini sözü edilen alanla ilgili yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu durum temel bilgisayar becerilerini kişisel çabalarıyla kazandıklarını düşündürmektedir. Bilgisayar okuryazarlığı konusunda düzeylerinin düşük olduğunu ifade eden 20 öğretmen adayının bu durumu ise konuya dair hiç eğitim almamış olmalarına bağlanabilir.

Tablo 5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Kullanım Amaçları

	f	**%**
İnternet kullanımı	142	22,9
Ödev hazırlama	118	19
Sunu hazırlama	110	17,7
Nota yazımı	83	13,4
Müzik kaydı	65	10,5
Beste/düzenleme	36	5,8
İşitme/çalgı eğitimi	19	3
Online eğitim	17	2,9
İnteraktif eğitim	10	1,6
Programlama	10	1,6
Analiz çalışmaları	8	1,3
Diğer	2	0,3
Toplam	620	100

*(Bu soruda birden fazla işaretleme yapılmıştır)

Tablo 5'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının bilgisayar kullanım amaçları %22,9 oranında internet kullanımı, %19 oranında ödev hazırlama, %17,7 oranında sunu hazırlama, %13,4 oranında nota yazımı ve %10,5 oranında ise müzik kaydı olarak sıralanmaktadır. Burada görülen %2,9, %1,6 ve %1,3'lik kısımda yer alan tercihlerde ise, belirlenen amaçlara yönelik bilgisayar kullanılmanın çok az düzeyde gerçekleştiğini göstermektedir. Sözü edilen amaçlara yönelik verilerin düşük çıkması, bu alanda verilen eğitim kapsamında belirlenen konulara yeterince değinilmemesi ve öğrencilere yeterince tanıtılmamasına bağlanabilir.

Tablo 6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversite Eğitiminden Önce Müzik Programlarını Kullanmaya Yönelik Bilgisayar Eğitimi Alma Durumları

	f	**%**
Evet	37	25,5
Hayır	108	74,5
Toplam	145	100

Tablo 6'da çalışmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının 108'inin (%74,5) üniversite eğitiminden önce müzik programlarını kullanmaya yönelik bilgisayar eğitimi almadığı, 37'sinin (%25,5) ise bu yönde eğitim aldığı görülmektedir. Veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının mesleki hayatlarında büyük oranda kullanacakları bu bilgiyle ancak üniversite eğitiminde karşılaştıkları söylenebilir.

Tablo 7. Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversite Eğitiminden Önce Müzik Programlarını Kullanmaya Yönelik Bilgisayar Eğitimini Nereden ya da Kimden Aldıkları

	f	**%**
GSSL	32	47,7
Tanıdığım birinden	2	3
İnternet yoluyla	5	7,5
Kursa giderek	2	3
Kendim öğrendim	26	38,8
Toplam	67	100

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının üniversite eğitiminden önce aldıkları müzik programlarını kullanmaya yönelik bilgisayar eğitimini %47,7 oranında Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GSSL) "Bilişim Destekli Müzik Dersi"nde aldığı, %38,8 oranında kendi kendilerine, %7,5 oranında internet yoluyla, %3 oranında kursa giderek, %3 oranında ise tanıdıkları birinden öğrendiği görülmektedir. Elde edilen veriler yorumlandığında, müzik öğretmeni adaylarının müzik programlarını büyük oranda GSSL'de öğrendikleri söylenebilir.

Tablo 8. Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversite Eğitiminden Önce Müzik Programlarını Kullanma Düzeyleri

	f	**%**
Tamamen	2	1,4
Çok	24	16,6
Kısmen	43	29,7
Az	35	24,1
Hiç	41	28,3
Toplam	145	100

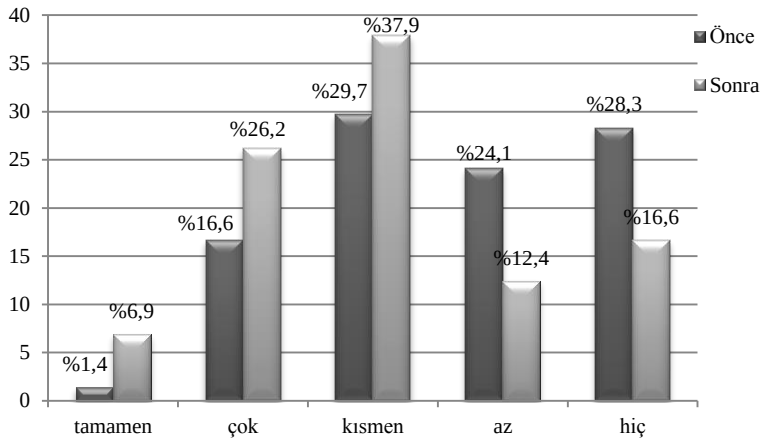
Tablo 8'deki veriler incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının üniversite eğitiminden önce müzik programlarını kullanma düzeyleri konusunda, toplamda %18'inin kendilerini yeterli düzeyde gördüğü, diğerlerinin ise %29,7 oranında kısmen, %24,1 oranında az ve %28,3 oranında hiç cevapları verdiği görülmektedir. Tablo 8'de toplamda %52,4 oranında bulunan kendilerini yeterli düzeyde görmeme durumunun, Tablo 7'deki verilere göre, %38,8 oranında kendi kendilerine, %7,5 oranında internet yoluyla, %3 oranında kursa giderek ve %3 oranında ise tanıdıkları birinden öğrenenlerin toplamı olan %52,3 oranına denk olduğu görülmektedir. Buradan da Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi "Bilişim Destekli Müzik Dersi" haricindeki öğrenimlerin sonucunda öğretmen adaylarının kendilerini yeterli düzeyde görmediği sonucuna varılabilir.

Tablo 9. Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversitede Aldıkları Bilgisayar Dersinden Sonra Müzik Programlarını Kullanma Durumları

	f	**%**
Tamamen	10	6,9
Çok	38	26,2
Kısmen	55	37,9
Az	18	12,4
Hiç	24	16,6
Toplam	145	100

Tablo 9'daki veriler incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının üniversitede aldıkları bilgisayar dersinden sonra müzik programlarını kullanma düzeylerinin %6,9 oranında tamamen, %26,2 oranında çok, %37,9 oranında kısmen, %12,4 oranında az düzeyde olduğu, bunun yanı sıra %16,6 oranında hiç kullanamadığı görülmektedir. Burada %71'lik bir dilimle müzik programlarını başarılı bir biçimde kullandığını ifade eden müzik öğretmeni adaylarının bu başarısının dersi MEABD kadrosunda bulunan bir öğretim elemanından almalarına bağlı olduğu düşünülebilir.

Grafik 1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Üniversitede Aldıkları Bilgisayar Dersi Öncesinde ve Sonrasında Müzik Programlarını Kullanma Durumları

Grafik 1'deki verilere göre, müzik öğretmeni adaylarının üniversitede aldıkları bilgisayar dersi öncesinde alana yönelik müzik programlarını "tamamen kullanabiliyorum" diyenlerin sayısı %1,4'den aldıktan sonra %6,9'a; "iyi derecede kullanabiliyorum" diyenlerin sayısı %16,6'dan

%26,2'ye; "kısmen kullanabiliyorum" diyenlerin sayısı %29,7'den %37,9'a yükselmiştir. Bunun yanında "az kullanabiliyorum" diyenlerin sayısı %24,1'den %12,4'e; "hiç kullanamıyorum" diyenlerin sayısı ise %28,3'den %16,6'ya düşmüştür.

Müzik öğretmeni adayları lisans dönemi bilgisayar eğitimi öncesinde kendilerini %52,4 oranında yetersiz bir düzeyde görürken bu durum lisans döneminde aldıkları bilgisayar eğitimi sonrasında olumlu yönde ivme kazanmış ve oran %29'a gerilemiştir. Elde edilen verilerdeki bu ters oranlı değişimin Tablo 9'da görülen müzik öğretmeni adaylarının üniversitede aldığı bilgisayar dersini MEABD kadrosunda bulunan bir öğretim elemanından almaları sonucu ile de bağlantılı olduğu düşünülebilir.

Tablo 10. Müzik Öğretmeni Adaylarının Aldıkları Bilgisayar Dersinin Öğretim Elemanının MEABD Kadrosunda Olma Durumu ile Öğrencilerin Bu Dersi Aldıktan Sonra Müzik Programlarını Kullanma Durumları

		Üniversitede Aldıkları Bilgisayar Eğitiminden Sonra Müzik Programlarını Kullanma Düzeyleri					
		Tamamen	**Çok**	**Kısmen**	**Az**	**Hiç**	**Toplam**
MEABD Dışı	**f**	6	8	27	12	22	75
	%	8	10,7	36	16	29,3	100
MEABD Kadrolu	**f**	4	30	28	6	2	70
	%	5,7	42,9	40	8,6	2,9	100
Toplam		10	38	55	18	24	145

Tablo 10'da, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adayları, bilgisayar eğitimini MEABD dışından gelen bir öğretim elemanından almaları sonrasında, müzik programlarını kullanma düzeyleri şu şekilde ifade etmişlerdir; %29,3 oranında hiç kullanamıyorum, %16 oranında az kullanıyorum, %36 oranında kısmen kullanıyorum, %10,7 oranında çok kullanıyorum ve %8 oranında ise tamamen kullanıyorum. Bu ifadelerden öğretmen adaylarının ancak %18,7 oranında bir yeterlik kazandığından söz edilebilir.

Bilgisayar dersini MEABD kadrosunda bulunan bir öğretim elemanından aldıklarını ifade eden müzik öğretmeni adayları ise sözü edilen eğitiminden sonra, müzik programlarını, %42,9 oranında çok, %40 oranında kısmen ve %5,7 oranında tamamen yeterli düzeyde kullanabildiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında kullanma düzeylerini az ve hiç olarak ifade edenlerin oranlarının ise toplamda %11,5 olduğu görülmektedir. Bilgisayar derslerinin MEABD kadrosunda bulunan bir öğretim elemanınca verilmesi, hem öğretmen adaylarında derse yönelik olumlu bir tutum meydana getirmekte hem de dersin niteliğini arttırıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 11. Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinde Bilgisayarı Kullanma Tercihleri

	f	**%**
Tamamen	20	13,8
Çok	52	35,9
Kısmen	45	31
Az	19	13,1
Hiç	9	6,2
Toplam	145	100

Tablo 11'deki verilere göre, müzik öğretmeni adayları öğretmenlik mesleğinde bilgisayarı %13,8'i tamamen, %35,9'u çok, %31'i kısmen, %13,1'i az olmak üzere toplamda %93,8 oranında

kullanmayı tercih etmektedir. Bunu yanında %6,2'si kullanmayı hiç tercih etmemektedir. Buradan elde edilen verilere göre, müzik öğretmeni adaylarının mesleki hayatlarında bilgisayara yer vermek istedikleri sonucuna varılabilir.

Tartışma

Elde edilen veriler ışığında araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının tamamına yakınının kişisel bilgisayar sahibi olduğu söylenebilir. Geçmiş dönemlerde yapılan bazı araştırma sonuçlarına bakıldığında, yıllara göre öğretmen adayları arasında kişisel bilgisayar sahibi olma oranında artış olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının kişisel bilgisayar sahibi olma durumları, Deniz'in 2000'de yapmış olduğu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre %36,6, Göldağ'ın 2006'da yapmış olduğu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre %30, Birgin ve arkadaşlarının 2007'de yapmış olduğu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre %51,5, yapmış olduğumuz çalışmadan elde edilen sonuçlara göre ise %86'dır. Bu sonuçlar, geçmiş dönemlerde yapılan araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında çeşitli alanlardan öğretmen adayları arasında kişisel bilgisayar sahibi olma durumunun gözle görülür bir biçimde arttığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının GSSL'nde "Bilişim Destekli Müzik Dersi"nde aldıkları bilgisayar eğitimini ve genel bilgisayar kullanım düzeylerini yeterli buldukları söylenebilir.

Verilere göre araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının bilgisayarı öncelikle internet, ödev hazırlama, sunu hazırlama, nota yazımı ve müzik kaydı için kullandıkları söylenebilir. Sözü edilen sonuçlar, Birgin ve arkadaşlarının 2007'de yapmış olduğu "Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanım Durumları İle Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli çalışmadan elde edilen sonuçlarla ve Karaman ve arkadaşlarının 2006'da yapmış olduğu "Eğitim Fakültelerinde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Yeterlikleri ve Beklentileri ile Öğretmen Yetiştirme Programının Söz Konusu Yeterlileri Kazandırmadaki Etkililiği" isimli çalışmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının tamamına yakınının lisans öncesi dönemde alana yönelik bilgisayar eğitimi almadığı ve dolayısıyla bilgisayara ilişkin bilgilerini informal yollardan kazandıkları söylenebilir. Bu sonuçlar Göldağ tarafından 2006'da yapılan çalışmadan elde edilen "öğrencilerin %67'sinin lisans öncesi dönemde herhangi bir bilgisayar eğitimi almamıştır" sonucuyla paralellik göstermektedir.

Müzik öğretmeni adaylarının alana yönelik müzik programlarını genellikle lisans öncesi eğitim döneminde, informal bir biçimde ve kendi imkânlarıyla öğrendikleri, ancak bunun da mesleğe yönelik oluşluk açısından çok yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

Araştırma, lisans dönemindeki bilgisayar dersini MEABD kadrosundan bir öğretim elemanından almış olan müzik öğretmeni adaylarının müzik programlarını kullanma düzeylerinde önemli bir artış olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, Nacakcı ve Dalkıran tarafından 2011'de yapılan "Müzik Öğretmenliği Programında Yer Alan Bilgisayar Dersinin İşlevselliği" isimli çalışmadan elde edilen sonuçlarla temelde birbirini destekler niteliktedir. Aynı zamanda çoğu müzik öğretmen adayının mesleki yaşamlarında bilgisayar kullanmayı istediği, bu durumun da müzik derslerinin niteliğini arttırıcı unsurlardan biri olduğu sonucuna varılmıştır.

Öneriler

Müzik öğretmeni adaylarının lisans öncesi dönemde aldıkları eğitim içinde müzik alanına ilişkin temel müzik programlarına yönelik nitelikli bir eğitim almaları sağlanmalıdır.

Bilgisayarı internet, ödev hazırlama, sunu hazırlama, nota yazımı, müzik kaydı v.b. gibi amaçlarla kullanmayı tercih eden müzik öğretmeni adaylarına interaktif eğitim, online eğitim, programlama ve analiz gibi farklı kullanım alanlarının da tanıtılması sağlanmalıdır.

Bilgisayar dersleri, "Bilgisayar Eğitimi I-II" adıyla temel bilgisayar becerilerini kazandırmayı amaçlayan zorunlu bir ders olarak devam ederken, "Müzik Eğitiminde Bilgisayar Uygulamaları" adıyla müzik öğretmenliği alanına yönelik temel müzik program becerilerini kazandırmayı amaçlayan zorunlu seçmeli bir ders de eğitime dâhil edilmelidir.

Önerilen "Müzik Eğitiminde Bilgisayar Uygulamaları" dersinin, hem bilgisayarla ilgili yeterli donanıma hem de müzik alanına hâkim öğretim elemanları tarafından verilmesi sağlanmalıdır.

Üniversiteler, müzik eğitimi anabilim dallarında bilgisayar derslerinde kullanılmak üzere yasal müzik programlarının alınması konusunda destek sağlamalıdır.

KAYNAKÇA

BİRGİN O., KUTLUCA T., ve ÇATLIOĞLU H. (2007). Öğretmen adaylarının bilgisayar kullanım durumları ile bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi.

CHILDERS, S. (2003). *Computer Literacy: Necessity or Buzzword?* UNL Libraries Faculty Publications.

DENİZ, L. (2005). İlköğretim okullarında görev yapan sınıf ve alan öğretmenlerinin bilgisayar tutumları. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 4* (4).

GEÇER K. A., ve DAĞ F. (2010). Üniversite öğrencilerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin belirlenmesi: Kocaeli Üniversitesi örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7* (1), 20-44.

GÖLDAĞ, B. (2006). *İnönü Üniversitesi meslek yüksekokulları öğrencilerinin bilgisayar programlarını etkin bir şekilde kullanabilmeye ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi.

İNCEOĞLU M. M. (6-9 Temmuz 2004). *Bilgisayar okuryazarlığı: öğretmenlikte kalite için küçük bir adım.* XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya.

KAHRAMAN M. K, ALTUĞ, S., BATUR, Z, ve KARATAŞ, A. (13-15 Eylül 2006). *Eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve beklentileri ile öğretmen yetiştirme programının söz konusu yeterlikleri kazandırmadaki etkililiği.* 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla.

NACAKCI Z., ve DALKIRAN E. (2011). Müzik öğretmenliği programında yer alan bilgisayar dersinin işlevselliği. *E-Journal Of New World Sciences Academy, Fine Arts, D0052, 6, (2), 187-198.*

ŞENEL C. H., ve SEFEROĞLU S. S. (11-13 Şubat 2009). *Avrupa bilgisayar yetkinlik sertifikası (Ecdl): Türkiye'deki uygulamalar.* "Akademik Bilişim'09" XI. Akademik Bilişim Konferansı, Şanlıurfa.

http://Encyclopedia2.Thefreedictionary.Com/Computer+Literacy